

Riina Sikkut
Terviseminister
Sotsiaalministeerium

Tallinnas

15.05.2024

2-7/24-129/1

Austatud terviseminister Riina Sikkut

Maailma Terviseorganisatsiooni (edaspidi WHO) rahvusvaheliste tervise-eeskirjade (edaspidi tervise-eeskirjade, IHR – International Health Regulations) muudatuste ja pandeemialeppe hääletamine liikmesriikide poolt on plaanitud 77. Maailma Terviseassambleele, mis toimub 27. mai – 1. juuni 2024.

Meile teadolevalt olete just Teie see isik, kes osaleb hääletamisel Eesti Vabariigi nimel.

Käesolevaga osundavad allakirjutanud Riigikogu liikmed asjaolule, et Teil puudub juriidiline alus ja võimalus hääletamisel osaleda ning Eesti Vabariigi nimel seisukohta kujundada ja seda järgmistel kaalutlustel.

1. Eesti Vabariigi Põhiseaduse § 121 alusel ratifitseerib ja denonsseerib Eesti Vabariigis lepingud ainult 101 liikmeline parlament. Parlament ei ole sellist otsust vastu võtnud. Veelgi enam. Tervise-eeskirjade muudatusi ei ole Riigikogus isegi kordagi arutatud ning nende sisu avalikustatud.

Tulenevalt Maailma Terviseassambleel tervise-eeskirjadest on aga olukord teistsugune. Kui tervise-eeskirjade muudatused võetakse vastu Terviseassambleel, jõustuksid need Eestis automaatselt vaikimisi ja need ei vajaks enam ratifitseerimist Riigikogu poolt.

2. Täpselt samasugune olukord kehtib ka pandeemialeppe osas, kuid selle erisusega, et kui pandeemialepe Terviseassambleel vastu võetakse, esitatakse see heaks kiitmiseks Vabariigi Valitsusele ning seejärel ratifitseerimiseks Riigikogule.
3. Põhjused, miks Eesti ei tohiks osaleda hääletusel 77. Maailma Terviseassambleel tervise-eeskirjade muudatuste osas on asjaolu, et WHO on rikkunud samade tervise-eeskirjade artikli 55 lõiget 2. Tulenevalt nimetatud lõikest peab WHO peadirektor edastama tervise-eeskirjadesse planeeritud muudatuste lõpliku teksti kõikidele osalisriikidele vähemalt neli kuud enne Terviseassamblee toimumist, mida ei ole aga käesoleva hetkeni siiani tehtud.

WHO peadirektor ei ole nõutud dokumente ettenähtud tähtajaks (27. jaanuar 2024) edastanud ega reageerinud ka korduvatele järelepärimistele. Seetõttu ei ole liikmesriikidel võimalik kujundada oma seisukohta planeeritavate muudatuste osas.

4. Samuti ei tohiks hääletada pandeemialepingu osas, mille materiaalne ulatus ja institutsiooniline raamistik kattub tervise-eeskirjade muudatustega.

Täiendavalt soovime lisada, et 16. aprillil 2024 võeti Hollandi parlamendi enamushääletega vastu ettepanek lükata WHO tervise-eeskirjade muudatuste ning uue pandeemialepingu heakskiitmine edasi või keelduda neist täielikult ja otsus saadeti valitsusele täitmiseks.

Samuti on teatanud Slovakkia, Horvaatia ja Itaalia, et ei hääleta kummagi dokumendi poolt.

Lisaks keeldub ka Ühendkuningriik ühinemast Maailma Terviseorganisatsiooni (WHO) pandeemialeppega mis on riigile kahjulik.

14.05.2024 laekus informatsioon, et ka Austraalia parlamendisaadikud kutsusid oma valitsust lükkama tagasi rahvusvaheliste tervise-eeskirjade muudatused ja WHO pandeemialepingu, sest see ei ole nende riigi huvides.

Lähtudes eelmärgitust ja võttes aluseks väljatoodud õigusliku argumentatsiooni on allakirjutanud Riigikogu liikmed seisukohal, et Teie ei saa osaleda Maailma Terviseorganisatsiooni rahvusvaheliste tervise-eeskirjade muudatuste ja pandeemialeppe hääletusel.

1. Kalle Grünthal
2. Arvo Aler
3. Ilmar Kruusmaa
4. Kert Kingo
5. Rene Kolbe
6. Eveliia Podanits
7. Varro Vooglaud
8. Helle-Moonika Helme
9. Anti Põlamees
10. Marko Helme
11. Leo Kihv
12. Henn Põlluaas